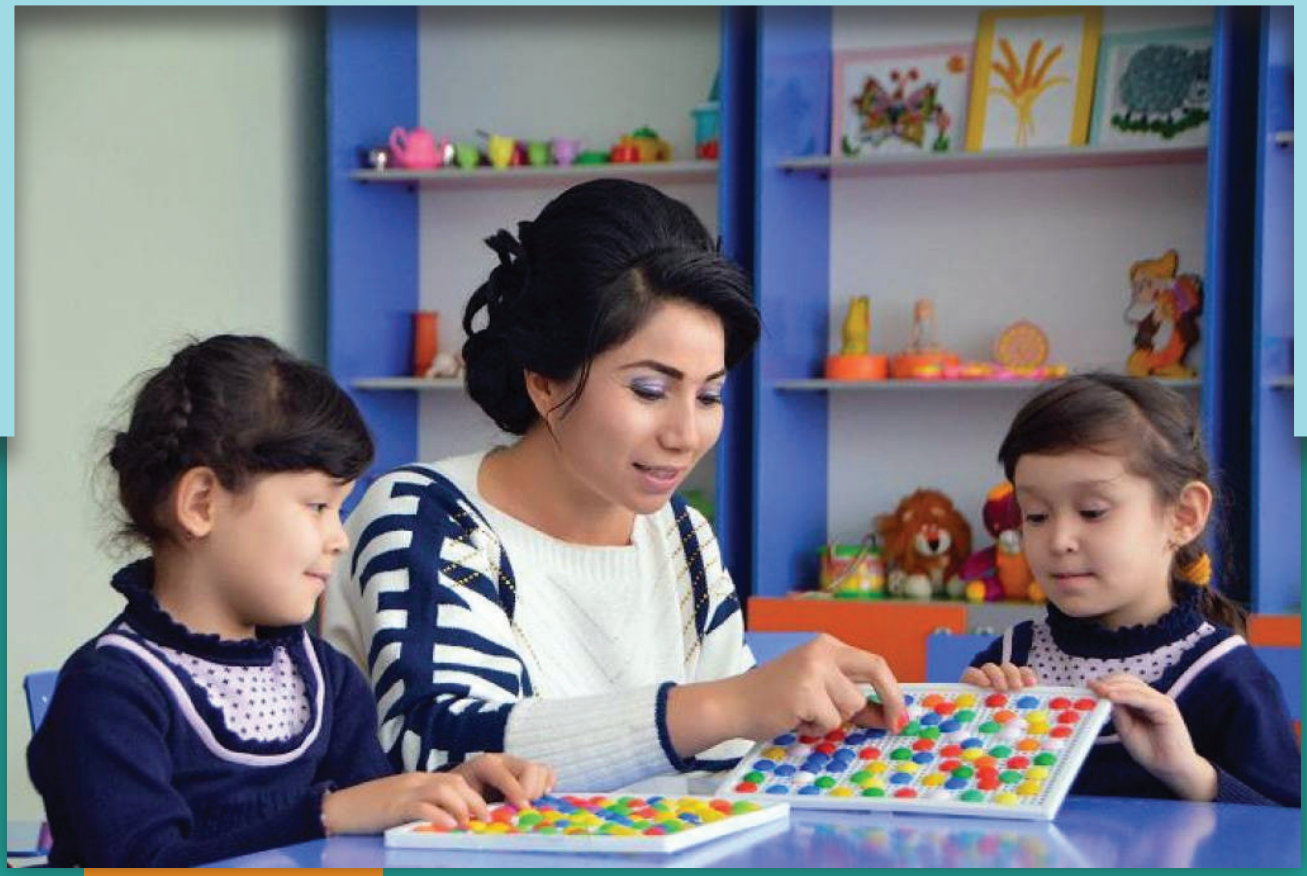
ISSN: 3060-4613

O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti

№11(1)
2026

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar böyiça)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport maşğulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohalari va bosqiçlari böyiça)
13.00.07 Ta'limda menejment
13.00.08 Maktabgaça ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LİMİ

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslaşgan ilmiy jurnal

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LİMİ

Elektron naşr. 296 sahifa,
2-oktyabr, 2026-yil.

BOŞ MUHARRIR:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

BOŞ MUHARRIR ÖRINBOSARI:
Aşurov Ramzidin Ramazonoviç – Psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (Phd), dotsent

TAHRIRIYAT KENGAŞI A'ZOLARI
Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Şoumarov Ğ.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirğizboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Karimova E.G. – Sotsiologiya fanlari nomzodi, dotsent
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Şaripov Ş.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Şermuhammadov B.Ş. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qöldoşev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozoğiston)
Rejep Özyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Ça – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Ş. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi Özbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM boş muharriri, Özbekiston Respublikasida xizmat körsatgan jurnalist, filologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD), dotsent
Ğafurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Şomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Raxmonova Z. A. – filologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD)
Nematov Ş.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Sayimova D. K. – texnika fanlari bo'yiça falsafa doktori (PhD)
Yuldaşeva F.I. – pedagogika fanlari böyiça falsafa doktori (PhD),dotsent
Yuldaşeva D.B. – filologiya fanlari böyiça falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toşkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Panjiyev M. A. – Qaşqadaryo viloyati Maktabgaça va maktab ta'limi boşqarmasi boşliğining birinçi örinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bölimining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor öğli – Pedagogika fanlari böyiça falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va işbilarmon" MÇJ
Hamkorlarimiz: Özbekiston Respublikasi Ta'lim va ilm-fan vazirligi, Özbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:
Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:
Aşurov Ramzidin Ramazonoviç – Doctor of Philosophy (PhD) in Psyçology, Associate Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:
Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician
Şoumarov Ğ. B. – Doctor of Psyçological Sciences, Academician
Qirğizboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor
Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Persçool and Sçool Education of the Republic of Uzbekistan
Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Şaripov Ş.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Şermuhammadov B.Ş. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Koldoşev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor
Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor
Ismagilova F.S. – Doctor of Psyçological Sciences, Professor (Russia)
Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)
Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)
Rejep Özyurek – Doctor of Psyçological Sciences, Professor (Turkey)
Wookyu Ça – President of the National University of Education, Korea (South Korea)
Polonnikov A.A. – Candidate of Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)
Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor
Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor
Abdullayeva N. Ş. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor
Doniyorov S. M. – Editor-in-Çief of the DM Editorial Office of the newspapers "Yangi Özbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor
Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)
Şomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor
Jalilova S.X. – Candidate of Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor
Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psyçological Sciences (PhD), Associate Professor
Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service
Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor
Rakhmonova Z.A. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Nematov Ş.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)
Sayimova D. K. – Doctor of Philosophy (PhD) in Teçnical Sciences
Yuldaşeva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor
Yuldaşeva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor
Tangriyev A.T. – is a professor of Taşkent State University of Economics
Aşurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psyçology, Associate Professor
Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Presçool and Sçool Education of the Kaşkadarya Region
Khudaiberganov N. A. – Senior Researçer of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences
Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali Özbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari böyiça falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni çop etiş uçun milliy ilmiy naşrlar röyxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari böyiça: OAK Kengaşi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

• Ekspert kengaşi (29.10.2024-y., №10)

• Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari böyiça: Toşkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

• Ekspert kengaşi (25.05.2025-y., №10)

• Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

Özbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi böyiça röyxatdan ötkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA

Ta'lim jarayonida deontologik tamoyillar asosida nizolarni boşqariş 10
Mirzayeva Faroxat Odiljonovna

Sun'iy intellekt asosida maktab öquvçilarining matematik xatolarini diagnostika qiliş va individual tavsiyalar şakllantirişning gibrid adaptiv modeli 15
Abdullayeva Nazokat Isayevna, Abdurazzoqova Zebuniso Tolmas qizi

Harbiy xizmatçilarning pedagogik mahoratini oşirişning ilmiy-metodik asoslari 21
Yadgarov Ravşan Ergaşeviç

Inklyuziv ta'limda logopedik texnologiyalardan foydalaniş metodikasi 27
Ikramova Dilafruz Furqat qizi, Ilhomova Malikaxon Dilşod qizi

Faoliyat markazlari vositasida maktabgaça yoşdagi bolalarning raqamli savodxonligini şakllantiriş metodikasi 30
Jo'rayeva Gulira'no Nazirjon qizi

Bölajak tasviriy san'at öqituvçilarining kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirişda an'anaviy naqqoşlik san'atining pedagogik imkoniyatlari 36
Rözmetov Quvondiq Şanazaroviç

Pedagogik hamkorlik asosida ösmir yoşdagi öquvçilarda ijtimoiy voqelikka sezgirlikni tarbiyalaş mexanizmlari 42
Bazarova Gulnoza Ziyodulla qizi

Talabalarning ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarini jismoniy madaniyat vositasida rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 47
Imomov Asliddin Abdurazoqoviç

Harakatli öyinlar yordamida boşlanğiç sinf öquvçilarining harakat faolligini oşiriş usullari 51
Ernazarova Ziyoda Erkin qizi

Sun'iy intellektning inson fikrlaş qobiliyatiga ta'siri: intellektual rivojlaniş uçun imkoniyatlar va tafakkur zaiflaşuvi xavfi 55
Tölaganov Abdumalik Abdiraximoviç

Jadidçilik harakatining vujudga kelişining ijtimoiy-tarixiy şart-şaroitlari 60
Nişonov Muhammad Bahodir öğli, Pulatov Şerdor Nematjonoviç

Maktabgaça ta'lim taşkilotlari direktorlarining kasbiy kompetentligini rivojlantirişning nazariy-metodologik asoslari 66
A'zamova Malohat Nadjimovna

Söz yasalişi, morfologiya va sintaksisning özига xos xususiyatlari 70
Bobojanov Şaripboy Xudoşukiroviç

Inklyuziv ta'limda diskriminatsiyani oldini oliş va ularni psixologik qöllab quvvatlaş tamoyillari 74
Bozorova Muxlisa

Neyro logopediya va biometriya 78
Foiqova Diyora Anvar qizi

Bölajak öqituvçilarning metakognitiv faoliyatini rivojlantirişda refleksiv topşiriqlardan foydalaniş 83
Ibrohimova Şahlo Umarali qizi

3–4-sinf öquvçilarining badiiy asarlar öqişga qiziqişini oşirişning metod, şakl va vositalari 88
Rasulova Zohida Sindorovna

Raqamli ta'lim muhitida kasbiy-refleksiv kompetensiyalarni rivojlantirişning metodik tizimini integratsiyalaş 92
Talabova Dilrabo Tolibova

Informatika va uni öqitiş metodikasi fanini öqitişda adaptiv öquv dasturlari va virtual laboratoriyalardan foydalanişning metodik tizimi 98
Xomidov Zohidjon Adhamjon öğli

Развитие профессиональной компетентности будущих педагогов в условиях цифровизации образования 104
Шаланков Константин Константинович

Pedagogik loyihalaştiriş orqali öquvçilarning şaxsiy va ijtimoiy rivojlanişini ta'minlaş 109
Abdullayev Muxammadimin Egamberdiyeviç, Nazarova Nilufar Ismailovna

Dual ta'lim va refleksiv kompetensiya: pedagog kasbiy rivojlanişining yangi imkoniyatlari 113
S. R. Mansurova

Bixevioristik yondaşuv futurologik könikmalarni rivojlantiruvçi pedagogik va psixologik omil sifatida 118
Nişonov Nodir Alimjanoviç

Linguoculturological Features of the Concept "Respect And Esteem" in English and Uzbek Cultures 121
Naimova Dildora Kaxramonovna

Klasterli yondaşuv asosida bölajak pedagoglarning forsayt kompetensiyasini rivojlantiriş 125
Sotbarov Atabek Asilbek öğli

Nizolar paydo bölişining psixologik omillari 132
Olimov Saydullo Soxobjonoviç

Matematikadan milliy öquv dasturi loyihasi mazmuni haqida 141
Djumayev Mamanazar Irgaşeviç

Professional Requirements for Prospective English Language Teachers in Teaching Writing to Students With Special Educational Needs 149
D. X. Saydazimova

"Bilingval öquv muhiti" va "kreativ modellaştiriş" tuşunçalarining mazmuni va özaro boğliqligi 154
Djabbarova Feruza Odilovna

Texnologiya darslarida sun'iy intellekt vositalari orqali öquvçilarning ijodiy fikrlaş qobiliyatini rivojlantiriş imkoniyatlari 161
Raxmatov A'zam Aşur öğli, Tursunova Sevara Jamşid qizi

Autistik spektr buzilişli bolalarning luğat boyligini rivojlantiriş va muloqot ko'nikmalarini şakllantiriş metodikasi 165
Tuxtayeva Maxfirat

Maktabgaça tayyorlov yoşdagi bolalarga ekologik ta'lim-tarbiya berişda innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalaniş yöllari, şakl va vositalari 170
O'razova Maqsuda Şuhratning qizi

Raqamli hamkorlikda refleksiya va muqobil yeçimlarni yaratişning metodik imkoniyatlari 175
Yusupov Muxtorbek Roximoviç

Multimodal ta'lim texnologiyalari asosida pedagogik kadrlarni tayyorlaşning integrativ ilmiy-metodik tizimi 179
Sultonova Zaxro Baxtiyor qizi

Sun'iy intellekt vositalaridan foydalanişning maktab matematika ta'limidagi imkoniyatlari va çeklovlari 186
Almuratov Shavkat Narpulatovich, Turdiqulova Xulkaroy Anvarovna, Yuldasheva Aziza Azamat qizi, Razzoqova Mahliyo Naimjonovna

Qalbing orom olar maqom eşitsang: özbek milliy mumtoz musiqa san'atining falsafiy, psixo-emotsional va ilmiy-akustik asoslari 192
Ergashxonov Baxodirxon Toxirxon o'g'li

Milliy qadriyatlar asosida bolalarning ijtimoiy moslaşuvini ta'minlaşda maktabgaça ta'lim taşkiloti va oila hamkorligi 197
I. N. Hasanova, Boymirzayeva Nodira Maxmudjon qizi

Maktabgaça ta'lim samaradorligini oşirişda Mariya Montessori va Reggio metodikalari 199
Maxmudova Zulfiya, Hoshimova Dilnoza

Boşlanğiç sinf öquvçilarida fazoviy tasavvurlarni konstruktiv faoliyat vositasida rivojlantiriş 202
Dehqonova Mahliyo Şuhrat qizi, Bakirova Şahlo Muxtor qizi

Zamonaviy oilada rollar taqsimotining ijtimoiy-psixologik omillari 207
Majidov Jasur Baxtiyaroviç

Ösmirlik davrida tolerantlikning psixologik tuzilmasi va emotsional-irodaviy determinantlari 212
Qozoqova Intizor Ismoyiljonovna

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Bölajak boşlanğiç sinf öqituvçilarida gender stereotiplariga nisbatan tanqidiy tafakkurni rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 217
Xolmatova Zulfiya Tillavoldiyevna

Boşlanğiç ta'lim jarayonida steam ta'lim texnologiyalarini qöllaş orqali öquvçilarning kreativ fikrlaşini rivojlantiriş metodikasi 221
Djumayeva Zoxidaxon Muxammadjonovna, Aliyeva Navrözbibi Abdijalilovna

Oila va maktabgaça ta'lim taşkiloti hamkorligining pedagogik asoslari 225
Iminova Dilnoza Nasirovna

Kreativ yondaşuv asosida bölajak ingliz tili öqituvçilarining lingvometodik kompetensiyalarini rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 228
Yuldaşeva Umida Maxmudovna

Boşlanğiç ta'lim jarayoniga antropologik yondaşuv asosida öquvçilarni intellektual rivojlantiriş metodikasini takomillaştiriş 232
Oltiboyeva Kamola Şarofjon qizi

Инновационный подход к методам выразительного чтения в современном образовательном процессе Ташкентский университет гуманитарных наук 236
Пулатов Фуркат Тухтамуродович

Umumta'lim maktablarida iqtidorli öquvçilarni aniqlaş va ular bilan işlaş yöllari: jahon tajribasi tahlili 243
Zaynitdinova Masuda Abdukadirovna

Возможности "SMART"-технологий в образовании детей с ограниченными возможностями 250
Абдухоликова М. Б.

Inklyuziv ta'lim şaroitida koxlear implantli bolalarning eşituv-nutqiy faoliyatini taşkil etişning pedagogik şart-şaroitlari va metodik modeli 256
Mirzayeva Umidaxon Inamovna

Nemis tilida yozma nutq könikmalarini rivojlantirişning zamonaviy pedagogik usullari 261
Turamurodova Sevinç Anvarovna

Maktabgaça yoşdagi bolalarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirişda tarbiyaçining pedagogik mahorati va interfaol öyinlarning özaro uyğunligi 264
Kamoldinova Muazzam Avazbek qizi

Maktabgaça ta'lim tizimida kadrlar malakasini oşiriş sifatiga ta'sir etuvçi taşkiliy-pedagogik va ijtimoiy-psixologik omillar 270
Raximova Shaxlo Baxtiyorovna

Bölajak tarbiyaçilarni maktabgaça ta'lim taşkilotlarida bolalarni jismoniy tarbiyalaşga tayyorlaşning pedagogik şart-şaroitlari 276
Ibraximov Sanjar Urunbayeviç

Voyaga yetmaganlar bilan professional muloqot jarayonida emotsional intellektning ahamiyati 282
Raxmanova Dilnoza Farmanovna

Katta guruh tarbiyalanuvçilarining STEAM ta'lim texnologiyasi asosida nutqiy komptensiyasini şakllantiriş metodikasi 286
Tairova Madinabonu Baxtiyarovna, Sohobova Oyşaxon Asatillo qizi

Şifoxona şaroitida uzoq muddat davolanayotgan bolalarga ta'lim berişning pedagogik xususiyatlari va usullari 291
Vorisova Zuhra Raufovna

NEMIS TILIDA YOZMA NUTQ KÖNIKMALARINI RIVOJLANTIRIŞNING ZAMONAVIY PEDAGOGIK USULLARI

Turamurodova Sevinç Anvarovna
SamDÇTI Roman-german tillari fakulteti
3-bosqiç talabasi

Ilmiy rahbar: Najiyeva Sojida Nasriddinovna
SamDÇTI Pedagogika, psixologiya va jismoniy madaniyat kafedrasi katta öqituvçisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada nemis tilini öqitiş jarayonida öquvçilarning yozma nutq könikmalarini rivojlantirişning zamonaviy pedagogik usullari va samarali yondaşuvlari yoritilgan. Şuningdek, yozma nutq kompetensiyasini şakllantirişda interfaol metodlar, kommunikativ yondaşuv, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli ta'lim platformalari hamda loyiha asosida öqitiş usullarining ahamiyati tahlil qilingan. Öquvçilarning mustaqil fikrlaşi, grammatik va leksik bilimlarini yozma nutqda töğri qöllaşi, matn yaratiş hamda öz fikrini izçil ifodalaş könikmalarini rivojlantirişga alohida e'tibor qaratilgan. Zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalaniş orqali nemis tilida yozma muloqot kompetensiyasini takomillaştiriş yöllari asoslab berilgan.

Kalit sözlar: nemis tili, yozma nutq, yozma nutq könikmalari, pedagogik metodlar, kommunikativ yondaşuv, interfaol ta'lim, raqamli texnologiyalar, matn yaratiş, til kompetensiyasi, innovatsion ta'lim.

Abstract: This article explores modern pedagogical methods and effective approaches to developing students' writing skills in the process of teaching German as a foreign language. It analyzes the importance of interactive methods, the communicative approach, information and communication technologies, digital learning platforms, and project-based learning in developing writing competence. Particular attention is paid to improving students' independent thinking, the appropriate use of grammatical and lexical knowledge in written communication, text production, and the ability to express ideas coherently and consistently. The article also highlights effective ways of enhancing students' German writing competence through the application of modern educational technologies and innovative teaching strategies.

Key words: German language, writing skills, written communication, pedagogical methods, communicative approach, interactive learning, digital technologies, text production, language competence, innovative education.

Аннотация: В данной статье рассматриваются современные педагогические методы и эффективные подходы к развитию навыков письменной речи учащихся в процессе обучения немецкому языку. Анализируется значение интерактивных методов, коммуникативного подхода, информационно-коммуникационных технологий, цифровых образовательных платформ и проектного обучения в формировании письменной речевой компетенции. Особое внимание уделяется развитию самостоятельного мышления учащихся, правильному использованию грамматических и лексических знаний в письменной речи, созданию текстов и последовательному выражению собственных мыслей. Обосновываются пути совершенствования навыков письменной коммуникации на немецком языке посредством применения современных педагогических технологий.

Ключевые слова: немецкий язык, письменная речь, навыки письменной речи, педагогические методы, коммуникативный подход, интерактивное обучение, цифровые технологии, создание текста, языковая компетенция, инновационное образование.

KIRIŞ

Bugungi globallaşuv va xalqaro integratsiya jarayonida xorijiy tillarni öqitiş, xususan, öquvçilarda kommunikativ kompetensiyani şakllantiriş ta'lim tizimining muhim yönalişlaridan biri hisoblanadi. Xorijiy tilni puxta egallaş nafaqat oğzaki muloqot qiliş, balki yozma ravişda öz fikrini aniq, mantiqiy, izçil va grammatik jihatdan töğri ifodalaş qobiliyatini ham talab etadi. Şu nuqtayi nazardan, nemis tilini öqitiş jarayonida yozma nutq könikmalarini rivojlantiriş alohida pedagogik va metodik ahamiyat kasb etadi. Çunki yozma nutq örganuvçining

leksik, grammatik, sintaktik hamda kommunikativ bilimlarini amaliy faoliyatda namoyon etuvçi murakkab nutqiy kompetensiya hisoblanadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR ŞARHI

Yevropa Kengaşi tomonidan işlab çiqilgan Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion Volume (2020) hujjatida yozma nutq xorijiy til kommunikativ faoliyatining muhim tarkibiy qismi sifatida e'tirof etilgan. Mazkur hujjatda yozma mahsulot yaratiş, yozma muloqot, ijodiy yozuv, xat va xabarlar tayyorlaş, şuningdek, turli janrdagi matnlarni yaratiş könikmalariga alohida e'tibor qaratiladi. Bu esa xorijiy til ta'limida yozma nutqni faqat grammatik qoidalarni özlaştiriş bilan çeklamasdan, balki real kommunikativ vaziyatlarda mustaqil matn yaratiş kompetensiyasi sifatida şakllantiriş zarurligini körsatadi.

Xorijiy tilni öqitiş metodikasida yozma nutqni rivojlantiriş masalasi K. Hylandning ilmiy tadqiqotlarida ham keng yoritilgan. Olimning Second Language Writing (2019) asarida ikkinçi tilni örganişda yoziş jarayonining özига xos xususiyatlari, matn yaratiş strategiyalari, janrga asoslangan yondaşuv, tahrirlaş, qayta işlaş va baholaş masalalari tahlil qilingan. Muallif yozma nutqni rivojlantirişda öquvçilarga faqat tayyor matn yaratişni örgatiş emas, balki rejalaştiriş, dastlabki variantni yoziş, tahrirlaş va yakuniy matnni şakllantiriş bosqiçlarini izçil örgatiş muhimligini ta'kidlaydi. Mazkur yondaşuv nemis tilida yozma nutq könikmalarini rivojlantirişda ham samarali metodik asos bölib xizmat qiladi.

Şuningdek, zamonaviy til ta'limida kommunikativ, jarayonga yönaltirilgan va janrga asoslangan yondaşuvlar yozma nutqni rivojlantirişning muhim pedagogik vositalari sifatida qaralmoqda. Xususan, jarayonga asoslangan yondaşuv (process-oriented approach) öquvçilarning yoziş faoliyatini bosqiçma-bosqiç taşkil etişga yönaltirilgan bölsa, janrga asoslangan yondaşuv (genre-based approach) turli matn turlarining tuzilişi, uslubiy xususiyatlari va kommunikativ maqsadlarini özlaştirişga xizmat qiladi. Hyland (2018) ta'kidlaganidek, matn janrlarini örgatiş öquvçilarga muayyan ijtimoiy va kommunikativ vaziyatlarga mos ravişda yozma fikr bildiriş imkonini beradi.

Bugungi kunda axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta'lim jarayoniga keng joriy etilişi nemis tilida yozma nutqni rivojlantiriş uçun yangi imkoniyatlarni yuzaga keltirmoqda. Xususan, raqamli ta'lim platformalari, elektron matn muharrirlari, onlayn hamkorlik vositalari va interaktiv topşiriqlar öquvçilarning matn yaratiş, tahrirlaş hamda özaro fikr almaşiş faoliyatini faollaştiradi. Woerfel va Michels (2022) tadqiqotlarida raqamli yozuv vositalaridan foydalaniş samaradorligi ularni yoziş va qayta tahrirlaş strategiyalarini örgatuvçi yaxlit ta'lim muhiti bilan uyğunlaştirişga boğliqligi körsatib berilgan.

Nemis tilini xorijiy til sifatida öqitişda raqamli vositalardan foydalaniş masalasi Kirovaning (2025) tadqiqotida ham örganilgan. Unda raqamli texnologiyalar yordamida yozma nutq jarayonini rejalaştiriş, matnning dastlabki variantini yaratiş, uni tahrirlaş va takomillaştiriş imkoniyatlari yoritilgan. Tadqiqotda hamkorlikda yoziş, öquvçilar örtasida fikr almaşiş hamda matnning kommunikativ maqsadga muvofiqligini ta'minlaş muhim jihatlar sifatida körsatilgan.

Şu bilan birga, nemis tilini öqitiş amaliyotida öquvçilarning yozma nutq könikmalarini rivojlantirişda ayrim metodik muammolar ham mavjud. Jumladan, grammatik xatolarga yöl qöyiş, söz boyligidan yetarli darajada foydalana olmaslik, gaplar örtasida mantiqiy boğliqlikni ta'minlaşdagi qiyinçiliklar, mustaqil matn yaratiş va yozilgan matnni tahrirlaş könikmalarining yetarliça şakllanmaganligi şular jumlasidandir. Mazkur muammolarni bartaraf etiş uçun an'anaviy ta'lim metodlarini zamonaviy pedagogik texnologiyalar, interfaol maşğulotlar, loyiha asosida öqitiş va raqamli ta'lim vositalari bilan uyğunlaştiriş zarur.

Mazkur maqolaning dolzarbligi nemis tilini öqitiş jarayonida yozma nutq könikmalarini şakllantiriş va rivojlantirişga xizmat qiluvçi zamonaviy pedagogik usullarni aniqlaş, ularning didaktik imkoniyatlarini tahlil qiliş hamda ta'lim jarayonida samarali qöllaş yöllarini asoslaş bilan belgilanadi.

Maqolaning maqsadi - nemis tilida yozma nutq könikmalarini rivojlantirişga yönaltirilgan zamonaviy pedagogik usullarni ilmiy-metodik jihatdan tahlil qiliş, ularning samaradorligini yoritiş va ta'lim jarayonida qöllaş böyiça metodik tavsiyalar işlab çiqişdan iborat.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda nemis tilida yozma nutq könikmalarini rivojlantirişning zamonaviy pedagogik usullarini örganişda nazariy tahlil, qiyosiy-taqqoslaş, tizimlaştiriş va umumlaştiriş metodlaridan foydalanildi. Nazariy tahlil orqali yozma nutqni rivojlantirişga oid ilmiy-metodik yondaşuvlar örganildi. Qiyosiy-taqqoslaş metodi yordamida an'anaviy va zamonaviy öqitiş usullarining didaktik imkoniyatlari taqqoslandi. Tizimlaştiriş va umumlaştiriş asosida interfaol metodlar, ijodiy yozuv hamda raqamli texnologiyalardan foydalanişning afzalliklari aniqlanib, metodik tavsiyalar işlab çiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ijodiy yozuv öquvçilarning tasavvuri, mustaqil fikrlaşi va til imkoniyatlaridan erkin foydalaniş qobiliyatini rivojlantirişga xizmat qiladi. Uşbu metod orqali öquvçilar hikoya, esse, dialog, kundalik, xat va turli ijodiy matnlarni yaratadilar.

Nemis tili maşğulotlarida quyidagi topşiriqlardan foydalaniş mumkin:

1. Berilgan rasm asosida hikoya yoziş.
2. Hikoyaning davomini mustaqil yaratiş.
3. Berilgan sözlardan foydalanib matn tuziş.
4. Özining kelajakdagi rejalari haqida esse yoziş.
5. Muayyan muammo yuzasidan şaxsiy fikr bildiriş.

Masalan, öquvçilarga „Wenn ich in Deutschland leben würde ...“ (Agar men Germaniyada yaşaganimda...) mavzusida kiçik esse yoziş topşiriladi. Uşbu topşiriq şart mayli, fe'l şakllari va mavzuga oid luğat boyligidan foydalanişni talab qiladi.

Ijodiy yozuv metodining afzalligi şundaki, öquvçilar tilni faqat qoidalar yiğindisi sifatida emas, balki öz fikr va his-tuyğularini ifodalaş vositasi sifatida qabul qila boşlaydilar.

Şuningdek, zamonaviy ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalardan foydalaniş yozma nutqni rivojlantirişning samarali vositalaridan biri hisoblanadi. Google Docs, Padlet, LearningApps va boşqa elektron platformalar yordamida öquvçilar matn yaratiş, uni tahrirlaş, özaro fikr almaşiş va xatolar ustida işlaş imkoniyatiga ega böladilar. Bunday vositalar ta'lim jarayonini yanada interaktiv taşkil etiş va öquvçilarning mustaqil ta'lim oliş faoliyatini qöllab-quvvatlaşga xizmat qiladi.

Yozma nutqni rivojlantirişda öquvçilarning individual xususiyatlari va til biliş darajasini hisobga oliş ham muhimdir. Dastlab sodda gaplar va kiçik matnlar tuzişdan boşlab, keyinçalik murakkab mavzularda esse, tavsifiy va munozarali matnlar yozişga ötiş maqsadga muvofiq. Bunda öqituvçi tomonidan beriladigan muntazam fikr-mulohazalar, xatolarni tahlil qiliş va özaro baholaş jarayoni yozma nutq sifatini oşirişga yordam beradi.

Bundan taşqari, yozma nutqni rivojlantirişda öquvçilarning ijodiy fikrlaş qobiliyatini şakllantirişga ham alohida e'tibor qaratiş lozim. Turli rasmlar asosida hikoya yoziş, berilgan mavzu böyiça mustaqil fikr bildiriş, kundalik yuritiş va hayotiy vaziyatlarga oid xatlar tayyorlaş kabi topşiriqlar öquvçilarning nemis tilida erkin yoziş malakasini rivojlantiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Umuman olganda, nemis tilida yozma nutq könikmalarini rivojlantirişda zamonaviy pedagogik usullardan kompleks foydalaniş muhim ahamiyatga ega. An'anaviy ta'lim metodlarini innovatsion yondaşuvlar va raqamli texnologiyalar bilan uyğunlaştiriş öquvçilarning yozma nutq kompetensiyasini takomillaştiriş, mustaqil fikrlaşini rivojlantiriş hamda xorijiy tilda samarali muloqot qiliş qobiliyatini şakllantirişga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar röyxati:

1. Council of Europe. (2020). Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment – Companion Volume. Strasbourg: Council of Europe.
2. Hyland, K. (2019). Second Language Writing. 2nd edition. Cambridge: Cambridge University Press.
3. Harmer, J. (2004). How to Teach Writing. Harlow: Pearson Education.
4. Brown, H. D. (2007). Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. 3rd edition. New York: Pearson Education.
5. Nunan, D. (1991). Language Teaching Methodology: A Textbook for Teachers. New York: Prentice Hall.
6. Turamurodova, S. (2025). Nemis tili grammatikasini örganişda tarjima luğatlaridan samarali foydalaniş. Science Shine International Scientific Journal, 24(59), 1-jild, 161–165-betlar.
7. Turamurodova, S. (2025). Nemis tili frazeologizmlarining qöllaniliş xususiyatlari va tarjima masalalari. “Ilm-fan va ta'lim taraqqiyoti – talaba yoşlar nigohida” mavzusidagi ilmiy-amaliy talabalar anjumani materiallari. Samarqand, 357–360-betlar.
8. Turamurodova, S. A. (2025). Methods of Effective Dictionary Use in German Language Lessons. American Journal of Language, Literacy and Learning in STEM Education. 2025-yil 17-oktabr, 169–171-betlar.
9. Azizova, Z. A., & Turamurodova, S. A. (2025). Changes of Agreements in German and Uzbekistan and Their Use in Textual Structure. Образование, наука и инновационные идеи в мире, 61(3), 17–21.
10. Turamurodova, S. A., & Sattorov, U. (2026). Nemis tilidan özbek tiliga tarjimada yuzaga keladigan lingvistik va kommunikativ qiyinçiliklar. Maktabgaça va maktab ta'limi, 4(2). https://doi.org/10.5281/zenodo.18798020
11. Turamurodova, S. A. (2026). A Grammatical Approach to Learning the German Language. Лучшие интеллектуальные исследования, 66-jild, 1-son.

13.00.00 Pedagogika fanlari
13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta’limotlar tarixi
13.00.02 Ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar böyiça)
13.00.03 Maxsus pedagogika
13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport maşğulotlari nazariyasi va metodikasi
13.00.05 Kasb-hunar ta’limi nazariyasi va metodikasi
13.00.06 Elektron ta’lim nazariyasi va metodikasi (ta’lim sohalari va bosqiçlari böyiça)
13.00.07 Ta’limda menejment
13.00.08 Maktabgaça ta’lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
07.00.00 Tarix fanlari
19.00.00 Psixologiya fanlari
01.00.00 Fizika-matematika fanlari
02.00.00 Kimyo fanlari
03.00.00 Biologiya fanlari
09.00.00 Falsafa fanlari
10.00.00 Filologiya fanlari
11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGAÇA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Aşurov
Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov
Musahhih: Alibek Zokirov
Sahifalovçi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №11(1)

© Materiallar köçirib bosilganda "Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida körsatilişi şart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgaça va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan Özbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C–5669363 reyestr raqami tartibi böyiça röyxatdan ötkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toşkent şahar, Yunusobod tumani 19-mavze, 17-uy.